

TEST

2018
INFORMATIKA

Hisoblash texnikasining rivojlanish tarixi

1614-yil. Shotlandiyalik Jon Neper logarifmni ixtiro qildi. Ko'p o'tmay R. Bissakar *logarifmik lineyka* yaratdi.

1642-yil. Fransuz olimi Blez Paskal mexanik qurilma-arifmetik mashina yasashga kirishdi. Bu qurilma oddiy arifmetik amallarni bajarar va sonlarni "eslab" qolardi.

1804-yil. Fransuz muxandisi Jakkar avtomatik to'quv dastgohlarini boshqarish maqsadida perfokarta ixtiro qildi.

1876-yil. Angliyalik muxandis Aleksandr Bell hozirgi vaqtda juda ommalashib ketgan telefonni ixtiro qildi.

1890-yil. Amerikalik muxandis German Hollerit tomonidan perfokartaga kiritilgan ma'lumotlarni elektr toki yordamida "o'qiy" oladigan statistik tabulyator yaratildi. O'sha paytda tabulyator yordamida AQSh aholisini ro'yxatga olish ma'lumotlarini qayta ishlashda ishlatildi.

1892-yil. Amerikalik muxandis U. Berrouz birinchi tijorat summatorini ishlab chiqardi.

1897-yil. Angliyalik fizik J. Tomson elektron nurli trubka ishlab chiqdi.

1901-yil. Italiyalik fizik Gulelmo Markoni Yevropa va Amerika orasida radioaloqa o'rnatdi.

1904-1906-yillar. Elektron diod va triod ishlab chiqildi.

1936-yil. Alan Tyuring va E. Post bir-birlaridan xabardor bo'lmagan holda abstrakt elektron hisoblash mashinasi konsepsiyasini ilgari surdilar. Ular algoritmlash imkonini bo'lgan ixtiyoriy masalani avtomatlar yordamida yechish mumkinligini isbotlab berdilar.

1938-yil. Nemis muxandisi Konrad Suze birinchi mexanik kompyutemi yasadi.

1938-yil. Amerikalik matematik va muxandis Klod Shennon matematik mantiq asoslarini relelitutashuv o'tkazish sxemalari analizi va sinteziga tatbiq etish mumkinligini ko'rsatib berdi.

1939-yil. Bolgar millatiga mansub amerikalik Jon Atanosoff ikkilik elementlariga asoslangan hisoblash mashinasi tajriba nusxasini yasadi.

1941-yil. Konrad Suze elektromexanik elementlarga asoslangan birinchi universal kompyuterni ixtiro qildi. U ikkilik hamda qo'zg'aluvchi vergulli sonlar asosida ishlar edi.

1944-yil. Amerikalik matematik Govard Ayken rahbarligida dastur yordamida boshqa riladigan avtomatik hisoblash mashinasi - "Mark - 1" bunyod etildi. U elektro-mexanik relelar asosida qurilgan bo'lib, ma'lumotlarni qayta ishlash dasturi perfolenta orqali kiritilar edi.

1945-yil. Jon fon Neyman "Edvak" mashinasi haqidagi dastlabki hisobotida zamonaviy kompyuterlarning asosiy tashkil etuvchilari va ishlash prinsiplarini tavsiflab berdi

1946-yil. Amerikalik J. Ekkert va J. Mouchli "ENIAC" (Electronic Numerical Integrator and Computer) nomli birinchi elektron raqamli kompyuter yasadilar. Unga 18 mingta elektron lampa va 1,5 mingta rele ishlatildi. U "Mark - 1" dan ming barobar tezroq ishlab, sekundiga 300 ta ko'paytirish va 5000 ta qo'shish amallarini bajarar edi.

1948-yil. Amerikaning Bell Laboratories firmasida fiziklar - Uilyam Shokli, Uolter Bratteyn va

Jon Bardin tranzistor yaratishdi. Buning uchun ular Nobel mukofotiga sazovor bo'lishdi.

1949-yil. Angliyada Moris Uilks rahbarligida xotirasida dastur saqlanadigan birinchi EDSAC kompyuteri yasaldi.

1957-yil. Amerikaning NCR firmasi tomonidan birinchi tranzistorli kompyuter yaratildi.

1951-yil. Kiyev shahrida Yevropa qit'asida birinchi 600 ta elektron lampaga ega kompyuter

- MESM (малая электронная счетная машина - kichik elektron hisoblash mashinasi) yaratildi. Uni S.A. Lebedyev loyixalashtirdi.

1951-1955-yillar. Rossiya olimlari

S.A. Lebedyev, M.V. Keldish, M.A. Lavrentev, I.S. Bruk, M.A. Karsev,

B.I.Rameyev, V.S.Antonov, A.N.Nevskiy, B.I.Burkov ya ular rahbarlik qilgan jamoaning samarali faoliyati tufayli Sovet Ittifoqi hisoblash texnikasi sohasida yetakchi davlatlar qatoriga chiqib oldi. Bu qisqa vaqtda muhim ilmiy-texnik masalalarni hal qilish, yadro energiyasini o'zlashtirish va koinotni tadqiq qilish imkoniyatini yaratdi.

1952-yil. S.A.Lebedyev rahbarligida Moskvada BESM-1 (большая электронная счетная машина - katta elektron hisoblash mashinasi) yasaldi. O'z davrida BESM-1 Yevropada eng samarador hisoblash mashinasi edi.

1955-1959-yillar. Rossiya olimlari A.A.Lyapunov, S.S.Kaminin, E.Z.Lyubimskiy, A.P.Yershov, L.N.Korolyov, V.M.Kurochkin, M.P.Shura-Bura ya boshqalar "dasturlovchi dasturlar" hozirgi translyatorlarning ajdodini yaratishdi. V.V.Martinyuk belgili kodlash tizimi - dasturlarini tuzish va tahrir qilishni tezlashtiruvchi vosita yaratdi.

1955-1959-yillar. Dasturlash nazariyasi (A.A.Lyapunov, Yu.I.Yanov, A.A.Markov, L.A.Kalujin) va sonli yechish usullari nazariyasiga (V.M.Glushkov, A.A.Samarskiy, A.N.Tixonov) asos solindi. Fikrlash mexanizmi va genetik jarayonlar sxemasi, tibbiy kasalliklarni tashxis qilish algoritmlari modellashtirildi (A.A.Lyapunov, B.V.Gnedenko, N.M.Amosov, A.G.Ivaxnenko, Y.A.Kovalevskiy ya boshqalar).

1958-yil. Jek Kilbi (Texas Instruments firmasi) birinchi integral sxemani yaratdi.

1959-yil. S.A.Lebedyev rahbarligida sekundiga 10 ming amal bajara oluvchi BESM-2 hisoblash mashinasi yaratildi. Kosmik raketalar ya Yeming birinchi sun'iy yo'ldoshlarini uchirish bilan bog'liq hisoblash ishlari aynan shu mashinada amalga oshirildi.

1959-yil. M-20 hisoblash mashinasi yaratildi (bosh konstruktor S.A.Lebedyev). U o'z davrining eng tezkor mashinalaridan biri edi (sekundiga 20 ming amal). Bu mashinada o'sha davr taq ya texni-kasining eng ilg'or sohalarini rivojlantirish bilan bog'liq ko'pgina nazariy va amaliy masalalar hal qilindi. M-20 asosida o'sha davr uchun eng tezkor, ko'pprotsessorli EHM-M-40 yaratildi (sekundiga 40 ming amal). M-20 lar o'mini BESM-4 ya M-220 (sekundiga 200 ming amal) EHM lari egalladi.

1959-yil. Algol dasturlash tili yaratildi. U. uzoq vaqt dasturlash tillari sohasida standart bo'lib qoldi.

1961-yil. IBM Deutschland firmasi kompyuterni modem orqali telefon tarmog'iga ulashni amalga oshirdi.

1964-yil. IBM/360 - uchinchi avlod EHM larini ishlab chiqarish boshlandi.

1967-yil. S.A.Lebedyev rahbarligida sekundiga bir million amal bajara oladigan, dunyodagi eng tezkor EHM - BESM-6 ning ommaviy ishlab chiqarilishi tashkil etildi. Uning ketidan "Elbrus" - sekundiga 10 million amal bajara oladigan, yangi turdagi EHM ishlab chiqarildi. 1968-yil. Intel firmasi tashkil etildi. Hozirda u mikroprotsessorlar hamda kompyuterning boshqa integral sxemalarini ishlab chiqarish sohasida dunyoda yetakchi o'rin tutadi.

1971-yil. Intel firmasi oddiy mix qalpoqchasidan katta bo'lmagan kristalga joylashgan 2250 ta tranzistordan iborat 4004 mikroprotsessorini ishlab chiqardi.

1973-yil. Ken Tompson ya Denis Ritchi UNIX operatsion sistemasini ishlab chiqishdi.

1973-yil. IBM (International Business Machines Corporation) firmasi "vinchester" turidagi birinchi qattiq disk ishlab chiqardi.

1974-yil. Intel firmasi 4500 ta tranzistordan iborat 8080 birinchi universal sakkiz razryadli mikroprotsessor ishlab chiqardi.

1974-yil. AQSh xarbiy xavo kuchlari yosh ofitseri, muxandis-elektronchi Edvard Roberts 8080 mikroprotsessori asosida Altair mikrokompyuterini yasadi. Altair tijoratda katta muvaffaqiyatga erishdi. Uni pochta orqali xarid qilib xonadonlarda ishlatishdi.

1975-yil. Yoshdasturchi Pol Allen va Garvard universiteti talabasi Bill Geyts Altair mikrokompyuterida Beysik dasturlash tilini ishga tushurishdi. Keyinchalik ular Microsoft (Maykrosoft) firmasiga asos solishdi. Hozirda u dasturiy ta'minot ishlab chiqaruvchi eng yirik firma hisoblanadi.

1975-yil. IBM firmasi lazerli printerlarni sotuvga chiqardi.

1976-yil. Talabalar Stefan Voznyak va Stiven Jobs garajda Apple-1 kompyuterini yasab, Apple korporatsiyasiga asos solishdi.

1979-yil. Intel firmasi 8088 mikroprotssessorini ishlab chiqdi.

1980-yil. Yaponiyaning Sharp, Sanyo, Panasonic, Casio kompaniyalari va amerikaning Tandy firmasi katta kompyuterlarning barcha asosiy xususiyatlarini o'zida mujassam qilgan birinchi cho'ntak kompyuterini sotuvga chiqardi.

1981-yil. IBM firmasi 8088 mikroprotssessori asosida tashkil qilingan IBM PC nomli birinchi shaxsiy kompyuterini ishlab chiqdi.

1982-yil. Intel firmasi 80286 mikroprotssessorini ishlab chiqdi.

1983-yil. Apple Computers korporatsiyasi "sichqoncha" bilan boshqariladigan birinchi ofis kompyuteri - "Lisa" shaxsiy kompyuterini ishlab chiqdi.

1983-yil. Egiluvchan magnit diskleri axborot tashuvchi standart vosita sifatida keng ko'llanila boshlandi.

1983-yil. Anders Xeylsberg ishlab chiqqan Turbo Pascal kompilyatori Borland firmasi tomonidan sotuvga chiqarildi.

1984-yil. Sistema bloki displey va klaviatura bilan birlashtirilgan birinchi Laptop (tizzaga qo'yishga mo'ljallangan) tipidagi kompyuter ishlab chiqildi.

1984-yil. Sony va Phillips firmalari CD-ROM kompakt disklariga axborot yosish standartini ishlab chiqdilar.

1984-yil. Apple Compyuter korporatsiyasi operatsion sistemasi va yuqori saviyadagi grafik imkoniyatlari bilan foydalanuvchilar tomonidan tanilgan Macintosh kompyuterlari oilasiga mansub bo'lgan birinchi Macintosh kompyuterini ishlab chiqdi. Bu kompyuterlar MS-DOS operatsion sistemali IBM shaxsiykompyuterlaridan anchagina ustun edi ya shuning uchun juda ko'p millionli, ayniqsa nashriyot va ta'lim tizimida, muxlislariga ega bo' ldi.

1985-yil. Intel firmasi 80386 mikroprotssessorini ishlab chiqdi.

Texnologik jarayonlami boshqarishda, operatsiya xonalari yoki tez yordam mashinalarida, raketa, samolyot va vertolyotlarda, suv ostida yoki murakkab holatlarda va xavfli vaziyatlarda maxsus kompyuterlar ishlab turibdi. Quyidagi kompyuter shular jumlasiga kiradi.Ergotouch (Ergotach) kompyuteri alyuminiydan quyilgan butunligicha germetik qoplamali bo'lib, ishlatish vaqtida oson ochiladigan qilingan. Kompyuter qoplamasi elektromagnit nurlanishlami deyarli to'liq yutadi. Uning ekrani qo'l tekkanini sezuvchan qilib ishlangan. Kompyutemi o'chirmasdan suv bilan yuvish mumkin. Shu sifatleri evaziga boshqarish va texnologik jarayonlami kuzatib borish vositasi sifatida ishlatiladi.

1989-yil. Amerikaning Poquet Computers Corporation firmasi Subnotebook sinfiga mansub Pocket PC kompyuterini ishlab chiqdi.

1993-yil. Intel firmasi Pentium mikroprotssessorini ishlab chiqardi. Super kompyuterlar sekundiga kamida 100 megaflop (1 mega- flop - sekundiga million atal bajarish) amal bajaruvchi kuchli kompyuterlardir. Ular o'tatezkor deb ataladi. Bu kompyuterlar umumiy xotira va tashqi qurilmali bo'lib, ko'pprotssessorli yoki ko'pmashinali komplekslar sifatida tashkil etiladi.

Diod elektron hisoblash mashinalar davrining boshlanishiga sabab bo'ldi.

TEST

1. Mexanik mashinalargacha bo'lgan davrda inson qanday hisoblash vositasidan foydalangan?

- A) kompyuter B) mehanik mashina
D) barmoqlar E) logarifmiklineyka

2. Birinchi avlod electron hisoblash mashinalarining asosiy elementini aniqlang.

- A) integral sxema B) elektronlampa
D) tranzistor E) katta integral sxema

3. Insoniyatning birinchi sun'iy hisoblash vositasini aniqlang.

- A) kompyuter B) birka D) barmoqlar E) logarifmiklineyka

4. Birinchi mehanik mashinani kim yasagan?

- A) Leonardo de Kaprio B) Blez Paskal
D) Leonardo da Vinchi E) Vilgelm Shikkard

5. Hisoblash texnikasining tarixi necha davrdan iborat?

- A) 1 B) 3 D) 4 E) 2

6. Birinchi electron hisoblash mashinasi qanday atalgan?

- A) EDSAK B) UNIVAK D) ENIAC E) IBM

7. Kompyuterning tashqi xotirasi o'lchami qanday birliklarda o'lchanadi?

- A) Mb, Gb B) Mg, Gg D) kg, tonna E) AvaD

8. Kompakt disk sig'imini aniqlang.

- A) 700 mb B) 700 gb D) 700kb E) BvaD

9. Quyidagilardan qaysibiriga axborot nur yordamida yoziladi?

- A) CD-R B) disketa D) vinchester E) Bva D

8. Monitoring vazifasi

- A) Ma'lumotlarni tashish uchun kerak;
B) Ma'lumotlarni saqlash uchun kerak
D) Ma'lumotlarni tasvirlash uchun kerak;
E) Hamma javoblar to'g'ri

9. Birinchi hisoblash vositasi:

- A) Toshlar B) Abak D) Barmoqlar E) Birka

10. Printerning qanday turlari bor?

- A) Lazer B) Purkovchi D) Matritsali E) Barchasi bor

11. Fayl - bu:

- A) kompyuterda ishlatiladigan dastur yoki axborotga berilgan nom B) nomga ega va tashqi axborot tashuvchida joylashgan ma'lumotlar ketma-ketligi D) operatsion sistemaning ma'lumotlar bilan ishlashni ta'minlovchi buyrug'i
E) xotiraga joylashtirilgan va ishlashga tayyor dastur

12. Dunyoda kim birinchi bo'lib mexanik hisoblash mashinasini chizmasini loyixalashtirgan?

- A) Leonardo da Vinchi B) Blez Paskal D) Leonardo de Kaprio E) Ada Lavleys

Paskal dasturlash tili haqida umumiy ma'lumotlar

Paskal algoritmik tili Syurix texnologiya instituti professori Niklousom Virtom tomonidan 1969-1970 yillarda studentlarga dasturlash asoslarini o'rgatish maqsadida ishlab chiqilgan. Bu ajoyib g'oyani Borland International firmasi rivojlantirib qulay interfeysga ega Turbo – Paskal muhitini yaratadi, va Paskal dasturlash tili butun dunyo bo'ylab keng tarqaladi.

TURBO PASKAL ALGORITMIK TILI

XVII asrda yashagan va dunyoda birinchi hisoblash mashinasini yaratgan frantsuz olimi Blez Paskal sharafiga shunday deb nomlangan.

PASKAL tili Shveysariyaning Syurix shahridagi Oliy texnika maktabining professori Niklaus Virt tomonidan 70-yillarda yaratilgan bo'lib, 1979 yilda standart Paskal deb tasdiqlangan. O'zining soddaligi, mantiqiyli va samaraliligi tufayli bu til butun dunyoga tezda tarqaldi.

Hozirgi paytda barcha hisoblash mashinalari, xususan, mikrokompyuterlar ham shu tilda ishlash imkoniyatiga ega. Dasturlar matnining tugriligini osonlik bilan tekshirish mumkinligi, ularning ma'nosi yaqqol ko'zga tashlanishi va oddiyligi bilan ajralib turadi.

Paskal tili ancha murakkab va ko'p vaqt oladigan hisoblash ishlarini bajarishga muljallangan tarkiblashtirilgan dasturlar tuzishga imkon beradi.

TEST PASKAL

Piktogramma - bu...

- a) grafik ekrandagi nuqta
- b) grafik muharrirning ishchi stolidagi rasmi
- c) grafik shakl tasvirlangan fayl
- d) grafik muharrirning shartli rasm shaklidagi menyu elementi

Masalani kompyuterda echish bosqichlari nechta?

- a) 5
- b) 6
- c) 7
- d) 4

Informatikada ob'ekt quyidagicha ta'riflanadi:

- a) qurilayotgan bino
- b) jismning nusxasi
- c) o'rganilayotgan narsa yoki jarayon
- d) uchib tushayotgan jism

Algoritmdagi ko'rsatmalar ketma-ketligini kompyuter tushunadigan tilda yozilishi

- bu

- a) izoh
- b) fayl
- c) dastur
- d) Buyruq

... algoritm chiziqli bo'ladi

- a) tarkibida tarmoqlanish va takrorlanish bo'lmagan
- b) faqat bitta amalni ketma-ket takrorlaydigan
- c) biror bir ob'ektning uzunligini hisoblaydigan
- d) ingliz tilida yozilgan

Model - bu...

- a) izlanish olib borilayotgan sohaning ma'lum talablariga javob beradigan nusxasi
- b) izlanish olib borilayotgan sohaning ob'ektiv nusxasi
- c) o'rganilayotgan ob'ektning haqiqiy ko'rinishi
- d) to'g'ri javob keltirilmagan

Matematik modellar qaysi model turiga kiradi:

- a) abstract
- b) Fizik
- c) Biologic
- d) iqtisodiy matematik

Algoritmning qanday turlari bor?

- a) Chiziqli
- b) Tarmoqlanuvchi
- c) Takrorlanuvchi
- d) Xamma javob to'g'ri

Quyidagilardan qaysi biri algoritm nazariyasi bilan bog'liq?

- a) Al-Xorazmiy
- b) blok-sxema
- c) takrorlanuvchi

d) Xamma javob to'g'ri

Paskal dasturlash tili qachon va kimlar tomonidan yaratilgan ?

a) 1964, T.Kurtz va Ada Lavleys

b) 1969, N.Virt

c) 1964, J.Kemeni va T.Kurtz.

d) 1975, D.Harris va Ada Lavleys

Qaysi javobda Paskal tilida miqdor turlari to'g'ri ko'rsatilgan?

a) o'zgarmas, o'zgaruvchi operator

b) o'zgarmas, jadval, dastur

c) o'zgaruvchi, jadval

d) o'zgarmas, o'zgaruvchi

Masalaning modelidan foydalanib hal etishning ko'rsatmalar ketma-ketligini tuzish qaysi bosqichga oid?

a) Masalaning qo'yilishi

b) Masalaning modelini tuzish

c) Algoritm tuzish

d) Dastur tuzish

e) To'g'ri javob yo'q

Algoritmning ko'rsatmalar ketma-ketligini kompyuter bajara oladigan tilda tilda yozilishi - bu:

a) Izoh

b) Fayl

c) Buyruq

d) Konfiguratsiya

e) dastur

... algoritm chiziqli bo'ladi.

a) biror bir obyektning uzunligini hisoblaydigan

b) faqat bitta amalni ketma-ket takrorlaydigan

c) tarkibida tarmoqlanish va takrorlanish bo'lmagan

d) ingliz tilida yozilgan

e) to'g'ri javob yo'q

O'rganilayotgan obyektning matematik munosabatlar, belgilar va bog'lanishlar orqali ifodasi ... deb ataladi.

a) matematik model

b) fizik model

c) hisob-kitob

d) formula

Modellar quyidagi turlarga bo'linadi?

a) abstrakt, fizik, biologik

b) kemasozlik, avtomobilsozlik, samolyotsozlik

c) jonli, fizik, formulali

d) to'g'ri javob yo'q

Qanday algoritmlar tarmoqlanuvchi algoritmlar deyiladi?

a) shartga muvofiq bajariladigan ko'rsatmalar ishtirok etgan bo'lsa

b) algoritmning har bir ko'rsatma ketma-ket bajarilsa

c) algoritm jadval yordamida ifodalangan bo'lsa

d) algoritmning ba'zi ko'rsatmalar takroran bajarilsa

Qanday algoritmlar takrorlanuvchi algoritmlar deyiladi?

a) algoritmning har bir ko'rsatma ketma-ket bajarilsa

b) shartga muvofiq bajariladigan ko'rsatmalar ishtirok etgan bo'lsa

c) algoritm jadval yordamida ifodalangan bo'lsa

d) algoritmning ba'zi ko'rsatmalar takroran bajarilsa

e) to'g'ri javob yo'q

Algebraik ifodalar nima?

- a) arifmetik amallar bilan bog'langan o'zgarmlar, o'zgaruvchilar, funksiyalar
- b) o'z nomiga ega bo'lgan alohida dastur qism(blok)lari
- c) dasturlash tilining biror tugallangan amalini berish uchun mo'ljallangan buyrug'i
- d) dastur ishlashi davomida qiymati o'zgaraydigan miqdorlar
- e) dastur ishlashi davomida qiymati o'zgaradigan miqdorlar

Massivlar bu ...

- a) yagona nom bilan belgilangan, bir turdagi, tartiblangan jadval ko'rinishdagi miqdorlar
- b) dasturda qatnashadigan belgisi miqdorlar
- c) o'zgaruvchilarni tavsiflaydigan xizmatchi so'zlar
- d) dastur ishlashi davomida qiymati o'zgaraydigan miqdorlar

Parametrlilik takrorlash operatori qachon qo'llaniladi?

- a) masalalarni yechishda ma'lum amallarni bir necha marta takrorlash zarur bo'lsa
- b) masalada ma'lum bir shart tekshirilsa
- c) natijani ekranga chiqarish uchun
- d) to'g'ri javob yo'q

Paskal tilida dasturga sarlavha qo'yish uchun qaysi operatoridan foydalaniladi?

- a) Var
- b) Begin
- c) Program
- d) End
- e) Label

Paskal tilida dastur oxiri qaysi operator orqali ifodalanadi?

- a) Var
- b) Begin
- c) Program
- d) Label
- e) End

Paskal tilida dastur boshlanishi qaysi operator orqali ifodalanadi?

- a) Var
- b) Begin
- c) Program
- d) Label
- e) End

Algoritmning tasvirlash usullari nechta?

- a) 3
- b) 5
- c) 2
- d) 6
- e) 4

TEST 10

1-savol:

Piktogramma – bu...

- A) grafik ekrandagi nuqta
- B) grafik muharrirning ishchi stolidagi rasmi
- C) grafik shakl tasvirlangan fayl
- D)*grafik muharrirning shartli rasm shaklidagi menyu elementi

2-savol:

Masalani kompyuterda echish bosqichlari nechta?

- A) 5
- B)*6
- C) 7
- D) 4

3-savol:

Informatikada ob'ekt quyidagicha ta'riflanadi:

- A) qurilayotgan bino
- B)*o'rganilayotgan narsa yoki jarayon
- C) jismning nusxasi
- D) uchib tushayotgan jism

4-savol:

Algoritmdagi ko'rsatmalar ketma-ketligini kompyuter tushunadigan tilda yozilishi - bu

- A) izoh
- B) fayl
- C) buyruq
- D)*dastur

5-savol:

... algoritm chiziqli bo'ladi.

- A) biror bir ob'ektning uzunligini hisoblaydigan
- B) faqat bitta amalni ketma-ket takrorlaydigan
- C)*tarkibida tarmoqlanish va takrorlanish bo'lmagan
- D) ingliz tilida yozilgan

6-savol:

Model – bu...

- A)*izlanish olib borilayotgan sohaning ma'lum talablariga javob beradigan nusxasi
- B) izlanish olib borilayotgan sohaning ob'ektiv nusxasi
- C) o'rganilayotgan ob'ektning haqiqiy ko'rinishi
- D) to'g'ri javob keltirilmagan

7-savol:

Matematik modellar qaysi model turiga kiradi:

- A) fizik
- B) biologik
- C)*abstrakt
- D) iqtisodiy matematik

8-savol:

Algoritmning qanday turlari bor?

- A) chiziqli
- B) tarmoqlanuvchi
- C) takrorlanuvchi
- D)*A,B,C

9-savol:

Quyidagilardan qaysi biri algoritm nazariyasi bilan bog'liq?

- A) Al-Xorazmiy

- B) blok-sxema
- C) takrorlanuvchi
- D)*A,B,C

10-savol:

Algoritmning tasvirlash usullariga quyidagilardan qaysilari kiradi?

- A) so'zlar, formulalar yordamida
- B) jadval yordamida, grafik shaklda
- C) dastur shaklida
- D) *A,B,C

11-savol:

Ma'lumotlarni chop etish qaysi menyu bandi orqali bajariladi:

- A)*«Fayl»
- B) «Pravka»
- C) «Vid»
- D) «Vstavka»

12-savol:

Qaysi javobda ma'lumotlarni muloqot tarzida kiritish operatori ko'rsatilgan:

- A)*Read, ReadLn
- B) Write, WriteLn
- C) :=
- D) For

13-savol:

Qaysi javobda sonning kvadratini hisoblovchi standart funksiya keltirilgan:

- A) abs(x)
- B)*sqr(x)
- C) sqrt(x)
- D) int(x)

14-savol:

Qaysi javobda sonning absolyut qiymatini hisoblovchi standart funksiya keltirilgan:

- A)*abs(x)
- B) sqr(x)
- C) sqrt(x)
- D) int(x)

15-savol:

Qaysi javobda sonning kvadrat ildizini hisoblovchi standart funksiya keltirilgan:

- A) abs(x)
- B) sqr(x)
- C)*sqrt(x)
- D) int(x)

16-savol:

Qaysi javobda o'zlashtirish operatori ko'rsatilgan:

- A) Read, ReadLn
- B) Write, WriteLn
- C)*:=
- D) Goto XY

17-savol:

Qaysi javobda sonning butun qismini ajratuvchi standart funksiya keltirilgan?

- A) abs(x)
- B) sqr(x)
- C)*int(x)
- D) ins(x)

18-savol:

Qaysi javobda sonning qiymatini bittaga orttiruvchi standart funksiya keltirilgan?

- A) abs(x)
- B) int(x)
- C) sqrt (x)
- D)*inc (x)

19-savol:

Qaysi javobda ma'lumotlarni chiqarish operatori to'g'ri ko'rsatilgan?

- A) Read, ReadLn
- B)*Write, WriteLn
- C) :=
- D) Goto XY

20-savol:

Qaysi javobda ekranni tozalash operatori ko'rsatilgan?

- A) Read, ReadLn
- B) Write, WriteLn
- C) :=
- D)*Clr Scr

21-savol:

Qaysi javobda yurgichni ekranning ko'rsatilgan joyiga o'rnatish operatori ko'rsatilgan?

- A) Read, ReadLn
- B) Write, WriteLn
- C) :=
- D)*Goto XY

22-savol:

Ko'rsatilgan misolda nechta o'zgarmas miqdor bor ? A; 12; -3.4; "Toshkent"

- A) 1ta
- B)*2ta
- C) 3ta
- D) 4ta

23-savol:

Nuqtalar o'rniga to'g'ri javobni qo'ying: Kompyuter tushunadigan til... deyiladi.

- A) Dasturlash
- B) Dasturchi
- C)*Dasturlash tili
- D) Operator

24-savol:

Qaysi javobda o'zgaruvchi(identifikator)ning nomi xato yozilgan ?

- A) A
- B) A2

- C)*3C
- D) X3

25-savol:

Paskal dasturlash tili qachon va kimlar tomonidan yaratilgan ?

- A) 1964, T.Kurtz va Ada Lavleys
- B) *1969, N.Virt
- C) 1964, J.Kemeni va T.Kurtz.
- D) 1975, D.Harris va Ada Lavleys

26-savol:

Qaysi javobda Paskal tilida miqdor turlari to'g'ri ko'rsatilgan ?

- A) o'zgarmas, o'zgaruvchi operator
- B) o'zgarmas, jadval, dastur
- C) o'zgaruvchi, jadval
- D)*o'zgarmas, o'zgaruvchi

27-savol:

var a: Array [11...100] of integer; operatori bajarilishi natijasida a jadval nechta elementdan iborat bo'ladi?

- A) 100 ta
- B) 99 ta
- C)*90 ta
- D) 101 ta

28-savol:

Qo'zg'aluvchi nuqtali o'zgarmas sonni ko'rsating?

- A) 7
- B) -3215
- C) "Informatika"
- D)*2.5E3

29-savol:

Qaysi javobda belgili miqdor tavsiflangan?

- A)*var ch:Char
- B) var ch:Integer
- C) var ch:Boolean
- D) var ch:String

30-savol:

Qaysi javobda satrli miqdor tavsiflangan?

- A) var ch:Char
- B) var ch:Integer
- C) var ch:Boolean
- D)*var ch:String

31-savol:

Qaysi javobda mantiqiy miqdor tavsiflangan?

- A) var ch:Char
- B) var ch:Integer
- C)*var ch:Boolean
- D) var ch:String

32-savol:

Qaysi javobda butun sonli miqdor tavsiflangan?

- A) var ch:Char
- B)*var ch:Integer
- C) var ch:Boolean
- D) var ch:String

33-savol:

Qaysi javobda haqiqiy sonli miqdor tavsiflangan?

- A) var ch:CHar
- B) var ch:Integar
- C)*var ch:Real
- D) var ch:String

34-savol:

Qaysi javobda o'tish operatori ko'rsatilgan?

- A)*Goto
- B) If ...Then
- C) For, To, Do
- D) Write, WriteLn

35-savol:

Qaysi javobda parametrli takrorlash operatori ko'rsatilgan?

- A)*For, To, Do
- B) Write, WriteLn
- C) :=
- D) ClrScr.

36-savol:

Qaysi javobda shart bo'yicha takrorlash operatori ko'rsatilgan?

- A) Goto
- B) If ...Then
- C) For, To, Do
- D)*While

37-savol:

Ma'lumotlarni ekranga chiqarish uchun qaysi operatoridan foydalanamiz?

- A) Read, ReadLn
- B)*Write, WriteLn
- C) :=
- D) ClrScr

38-savol:

Qaysi javobda tarmoqlanish operatori ko'rsatilgan?

- A) Goto
- B)*If...Then
- C) For,To, Do
- D) Write, WriteLn

39-savol:

Qaysi javobda satrli(belgili) o'zgaruvchi(o'zgarmaslar)ni bir-biriga ketma-ket ulash operatori ko'rsatilgan?

- A)*Concat
- B) Length

- C) Pos
- D) Copy

40-savol:

Qaysi javobda satrli o'zgaruvchi(o'zgarimas)ning uzunligini(belgilari sonini) aniqlovchi standart funksiya ko'rsatilgan?

- A) Concat
- B)*Length
- C) Pos
- D) Copy

41-savol:

Qaysi javobda satrli miqdorning ko'rsatilgan qismidan nusxa oluvchi standart funksiya ko'rsatilgan?

- A) Concat
- B) Length
- C) Pos
- D)*Copy

42-savol:

Qaysi javobda satrli miqdorning ko'rsatilgan qismini o'chiradigan standart protsedura ko'rsatilgan?

- A) CHr
- B) Insert
- C)*Delete
- D) Val

43-savol:

Ekranni grafik holatga o'tkazish operatorini ko'rsating?

- A) GraphInit
- B)*InitGraph
- C) SetColor
- D) PutPixel

44-savol:

Ekranda nuqta hosil qilish operatorini ko'rsating?

- A)*Put Pixel
- B) Line
- C) Circle
- D) Rectangle

45-savol:

Ekranda aylana hosil qilish operatorini ko'rsating?

- A) Put Pixel
- B) Line
- C)*Circle
- D) Rectangle

46-savol:

Ekranda to'g'ri chiziq hosil qilish operatorini ko'rsating?

- A) Put Pixel
- B)*Line
- C) Circle
- D) Rectangle

47-savol:

Ekranda ichi bo'yalgan to'g'ri to'rtburchak hosil qilish operatorini ko'rsating?

- A) Put Pixel
- B) Line
- C)*Bar
- D) Rectangle

48-savol:

Ekranda to'g'ri to'rtburchak hosil qilish operatorini ko'rsating?

- A) Put Pixel
- B) Line
- C) Bar
- D)*Rectangle

49-savol:

Ekranda ichi bo'yalgan ellips hosil qilish operatorini ko'rsating?

- A) Put Pixel
- B)*FillEllipse
- C) Circle
- D) Rectangle

50-savol:

Fayl turdagi o'zgaruvchi qaysi javobda to'g'ri tavsiflangan?

- A) var f:Files
- B)*var f:Text
- C) var f:Record
- D) var f:CHar

51-savol:

Qaysi operator tashqi xotirada faylni o'qish uchun ochadi?

- A)*Reset
- B) Assign
- C) Rewrite
- D) ReadLn

52-savol:

Qaysi operator tashqi xotirada faylni yozish uchun ochadi?

- A) Reset
- B) Assign
- C)*Rewrite
- D) ReadLn

53-savol:

Qaysi operator ma'lumotlarni faylga yozadi?

- A) Reset
- B) Assign
- C) Rewrite
- D)*ReadLn

54-savol:

Qaysi operator yordamida faylli o'zgaruvchi tashqi xotiradagi fayl bilan bog'lanadi?

- A) Reset

- B)*Assign
- C) WriteLn
- D) ReadLn

55-savol:

Masalani kompyuterda yechish bosqichlari nechta?

- A) 5
- B) 3
- C) 7
- D)*6
- E) 4

56-savol:

Masalani kompyuterda yechish bosqichlariga quyidagilardan qaysi biri kiradi?

- A) Masalaning qo'yilishi
- B) Masalaning modelini tuzish
- C) Algoritm tuzish
- D) Dastur tuzish
- E)*Hammasi

57-savol:

Tuzilgan dasturni kompyuter xotirasiga kiritish va ishlatish qaysi bosqichga oid?

- A) Masalaning qo'yilishi
- B) Masalaning modelini tuzish
- C) Algoritm tuzish
- D) Dastur tuzish
- E)*To'g'ri javob yo'q

58-savol:

Masalaning modelidan foydalanib hal etishning ko'rsatmalar ketma-ketligini tuzish qaysi bosqichga oid?

- A) Masalaning qo'yilishi
- B) Masalaning modelini tuzish
- C)* Algoritm tuzish
- D) Dastur tuzish
- E) To'g'ri javob yo'q

59-savol:

Algoritm dagi ko'rsatmalar ketma-ketligini kompyuter bajara oladigan tilda tilda yozilishi – bu:

- A) izoh
- B) fayl
- C) buyruq
- D)*dastur
- E) konfiguratsiya

60-savol:

... algoritm chiziqli bo'ladi.

- A) biror bir obyektning uzunligini hisoblaydigan
- B) faqat bitta amalni ketma-ket takrorlaydigan
- C)*tarkibida tarmoqlanish va takrorlanish bo'lmagan
- D) ingliz tilida yozilgan
- E) to'g'ri javob yo'q

61-savol:

O'rganilayotgan obyektning matematik munosabatlar, belgilar va bog'lanishlar orqali ifodasi ... deb ataladi.

- A)*matematik model
- B) fizik model
- C) hisob-kitob
- D) formula
- E) to'g'ri javob yo'q

62-savol:

Modellar quyidagi turlarga bo'linadi?

- A) kemasozlik, avtomobilsozlik, samolyotsozlik
- B)*abstrakt, fizik, biologik
- C) jonli, fizik, formulali
- D) A va B
- E) to'g'ri javob yo'q

63-savol:

Matematik modellar qaysi model guruxiga kiradi?

- A) fizik
- B) biologik
- C) iqtisodiy matematik
- D)*abstrakt
- E) to'g'ri javob yo'q

64-savol:

Bankka qo'yilgan mablag'ga har yili uning M foizi qo'shiladi. Bankka qo'yilgan boshlang'ich mablag' S so'm bo'lsa, u N yildan keyin qancha bo'ladi?

- A) $S \cdot (1 + N \cdot M / 100)$
- B)* $S \cdot (1 + M / 100)^N$
- C) $S \cdot (1 + M \cdot 100)^N$
- D) $S \cdot (1 + N \cdot M)$
- E) $S \cdot (1 + M)^N$

65-savol:

Blok-sxema nima?

- A) algoritmnining so'zlar yordamida ifodalanishi
- B) algoritmnining formulalar yordamida ifodalanishi
- C)*algoritmnining grafik shaklda ifodalanishi
- D) algoritmnining dastur shaklda ifodalanishi
- E) algoritmnining jadval yordamida ifodalanishi

66-savol:

Qanday algoritmlar tarmoqlanuvchi algoritmlar deyiladi?

- A) algoritmdagi har bir ko'rsatma ketma-ket bajarilsa
- B)*shartga muvofiq bajariladigan ko'rsatmalar ishtirok etgan bo'lsa
- C) algoritm jadval yordamida ifodalangan bo'lsa
- D) algoritmdagi ba'zi ko'rsatmalar takroran bajarilsa
- E) to'g'ri javob yo'q

67-savol:

Qanday algoritmlar takrorlanuvchi algoritmlar deyiladi?

- A) algoritmdagi har bir ko'rsatma ketma-ket bajarilsa
- B) shartga muvofiq bajariladigan ko'rsatmalar ishtirok etgan bo'lsa

- C) algoritm jadval yordamida ifodalangan bo'lsa
- D)*algoritm dagi ba'zi ko'rsatmalar takroran bajarilsa
- E) to'g'ri javob yo'q

68-savol:

Quyidagi " $y=x^2-6$ funksiyani $[1,10]$ oraliqlarda hisoblash"ni qaysi algoritm turidan foydalanib bajaramiz?

- A) takrorlanuvchi(siklik) algoritmlardan
- B) tarmoqlanuvchi algoritmlardan
- C) chiziqli algoritmlardan
- D)*A va V
- E) to'g'ri javob yo'q

69-savol:

" $a:=3$; agar $a>0$ bo'lsa, u holda $x:=2*a+\text{sqr}(a)$..." ko'rsatmalar ketma-ketligi qaysi turdagi algoritmlarda uchraydi?

- A) takrorlanuvchi(siklik) algoritmlardan
- B)*tarmoqlanuvchi algoritmlardan
- C) chiziqli algoritmlardan
- D) B va C
- E) to'g'ri javob yo'q

70-savol:

Takrorlanish sonini aniqlang: for n:=1 to 90 do begin m:=m+1; z:=sqrt(m); write (m,z); n:=n+2; end;

- A) 90
- B)*30
- C) 50
- D) 45
- E) 25

71-savol:

O'zgaruvchi berilgan hisoblanadi agar uningma'lum bo'lsa

- A) turi
- B) qiymati
- C) nomi, qiymati
- D)*turi, nomi, qiymati
- E) to'g'ri javob yo'q

72-savol:

Algoritm kimga mo'ljallab tuzilishi lozim?

- A) EHM ga
- B) Aniq foydalanuvchiga
- C)*Aniq ijrochiga
- D) to'g'ri javob yo'q
- E) A va C

73-savol:

$A:=\text{SQRT}(16)+\text{SQR}(2)*2-3*2$ arifmetik ifoda hisoblangandan so'ng A o'zgaruvchi qanday qiymatga ega bo'ladi?

- A) 25
- B) 3
- C) 27

- D)*6
- E) 56

74-savol:

Dastur lavhasidagi takrorlanishlar sonini toping: for I=1 to 10 do begin writeln(I);

A=A+1 ; end;

- A)*10 marta
- B) 5 marta
- C) Bir marta ham takrorlanmaydi
- D) 4 marta
- E) Bir marta

75-savol:

Shartli o'tish operatorini ko'rsating.

- A) FOR , NEXT
- B) WHILE
- C)*IF – THEN
- D) Barchasi to'g'ri
- E) to'g'ri javob yo'q

76-savol:

Dasturda sikl necha marta takrorlanadi? FOR I:=0 TO 6 do begin write('MLA'); IF I=4 then Exit; end;

- A) 4
- B)*5
- C) 6
- D) 7
- E) 3

77-savol:

Paskal tilida to'g'ri yozilgan ifodani ko'rsating.

- A) $(A+PB)/C^2$
- B) $(\cos(X^2)/\pi-D)$
- C) $(A\%+B)/\sin(W)$
- D) $(\sin(X^2)/X^3)$
- E)* $(\sqrt{P}+(T-\exp(1/3*\ln(x))))$

78-savol:

ASD: array [1..I,1..J] of char; ifodasi nimani anglatadi?

- A) ASD sonli jadval o'zgaruvchiga I va J qiymatlarini joylashtiradi
- B) ASD jadval I+J belgidan iborat
- C) ASD satrli jadval o'zgaruvchisini I va J o'zgaruvchilar bilan almashtiradi
- D) A va B
- E)*To'g'ri javob berilmagan.

79-savol:

Quyidagi dastur bajarilgandan so'ng ekranda nima hosil bo'ladi?

K:=2 ; FOR K:=1 TO 10 DO BEGIN WRITE (K); K:=K+2; END;

- A) 1, 4, 7, 10
- B) 1, 2, 3, 4, ..., 10
- C) 2, 5, 8, 11
- D)*1, 3, 5, 7, 9
- E) 2, 4, 6, 8, 10

80-savol:

A: array [1..4,1..5] of string; ifodasi nimani anglatadi?

- A) A sonli jadval o'zgaruvchiga 4 va 5 qiymatlarini joylashtiradi
- B) A jadval 45 ta belgidan iborat
- C)*A satri jadval o'zgaruvchisini 20 ta so'zdan iborat
- D) to'g'ri javob yo'q
- E) A va B

81-savol:

Agar **a='Ona Vatan'** bo'lsa, **Copy(a,1,3)** amali qanday natija beradi?

- A) 'Vatan'
- B) 'Ona Vatan'
- C) 'O,a'
- D)*'Ona'
- E) to'g'ri javob yo'q

82-savol:

Agar **a='Yashasin O'zbekiston'**, **b= 'Vatan'** bo'lsa, **Copy(a,1,9)+b** amali qanday natija beradi?

- A)*'Yashasin Vatan'
- B) 'O'zbekiston Vatan'
- C) 'Yashasin O'zbekiston'
- D) 'Yashasin'
- E) to'g'ri javob yo'q

83-savol:

Qanday algoritmda shart tekshirilmaydi?

- A) Tarmoqlanuvchi
- B) Takrorlanuvchi
- C)*CHiziqli
- D) B va C
- E) to'g'ri javob yo'q

84-savol:

Model turlari berilgan javobni aniqlang.

- A) relyatsion, to'rtli, iyerarxik
- B) matematik, relyatsion,iqtisodiy
- C) aniqlilik, tushunarlilik, ommaviylik
- D)*abstrakt, fizik, biologik
- E) to'g'ri javob yo'q

85-savol:

delete('ekologiya',7,3) amali qanday natija beradi?

- A) 'ekologiya'
- B)*'ekolog'
- C) 'logiya'
- D) A va B
- E) to'g'ri javob yo'q

86-savol:

Paskalda matn rangi qaysi operator yordamida tanlanadi?

- A) TextBackGround
- B) ClrScr
- C) Uses Crt

- D)*TexrColor
- E) to'g'ri javob yo'q

87-savol:

O'zlashtirish operatorini umumiy ko'rinishi berilgan javobni aniqlang.

- A) o'zgarmas= ifoda
- B) o'zgaruvchi= ifoda
- C)*o'zgaruvchi:= ifoda
- D) ifoda:= o'zgaruvchi
- E) to'g'ri javob yo'q

88-savol:

Paskalda yozilgan ifodalar orasidan noto'g'ri berilgan javobni aniqlang.

- A)*sqr(2a)
- B) b*(-a)+3.14
- C) sin(-3*x)
- D) sqr(a+b)
- E) abs(sqrt(x-y)-1)

89-savol:

a:=0; b:=5; d:=10; a:=d+5; b:=b+a; a:=b+a; bajarilgach a va b ni qiymati nimaga teng bo'ladi?

- A)*a=35, b=20
- B) a=20, b=35
- C) a=10, b=25
- D) a= 15, b=20
- E) a= 25, b=10

90-savol:

Qaysi operator quyidagi ko'rinishga ega? If <shart> then <operatorlar>

- A) Takrorlanish
- B)*Tarmoqlanish
- C) O'zlashtirish
- D) CHiziqli
- E) to'g'ri javob yo'q

91-savol:

Dasturning for i:= 1 to 20 do if i/2=trunc(i/2) then writeln(i); qismi qanday vazifa bajaradi?

- A) (1,20) dagi barcha toq sonlarni ekranga chiqaradi
- B) [1;20] dagi barcha toq sonlarni ekranga chiqaradi
- C)*[1;20] dagi barcha juft sonlarni ekranga chiqaradi
- D) (1,20) dagi barcha juft sonlarni ekranga chiqaradi
- E) to'g'ri javob yo'q

92-savol:

sqr(5+sqr(2))+sqr(2+abs(-2)) ning natijasi qanday?

- A) 3
- B)*19
- C) 15
- D) 97
- E) 23

93-savol:

Paskalni ishga tushirish uchun qaysi klavishlar majmui ishlatiladi?

- A) *Ctrl+F9
- B) Alt+F5
- C) Alt+F9
- D) Ctrl+F7
- E) Esimda yo'q

94-savol:

Paskal dasturidan chiqish uchun qaysi klavishlar majmui ishlatiladi?

- A) Ctrl+F9
- B) Alt+F5
- C) *Alt+x
- D) Ctrl+F7
- E) F2

95-savol:

Paskalda dastur natijasini ekranda ko'rish uchun qaysi klavishlar majmui ishlatiladi?

- A) Ctrl+F9
- B) *Alt+F5
- C) Alt+F9
- D) Ctrl+F7
- E) F3

96-savol:

Paskalda dasturni kompilyatsiya qilish uchun qaysi klavishlar majmui ishlatiladi?

- A) Ctrl+F9
- B) Alt+F5
- C) *Alt+F9
- D) Ctrl+F7
- E) Esimda yo'q

97-savol:

Paskalda aktiv oynani yopish uchun qaysi klavishlar majmui ishlatiladi?

- A) Ctrl+F9
- B) *Alt+F3
- C) Alt+F9
- D) Ctrl+F7
- E) F3

98-savol:

Paskalda dastur matnining belgilangan qismi nusxasini xotiraga olish uchun qaysi klavishlar majmui ishlatiladi?

- A) Ctrl+F9
- B) Alt+F5
- C) Alt+F9
- D) *Ctrl+Insert
- E) F2

99-savol:

Paskalda yurgich turgan joydan boshlab tanlangan yo'nalishda dastur matnining qismini belgilash uchun qaysi klavishlar majmui ishlatiladi?

- A) Ctrl+Insert

- B) SHift+Insert
- C)*SHift+YO'nalish klavishlari
- D) SHift+Delete
- E) Alt+F5

100-savol:

Paskalda xotiraga olingan qismni dastur matnining yurgich turgan joyiga o'rnatish uchun qaysi klavishlar majmui ishlatiladi?

- A) Ctrl+Insert
- B)*SHift+Insert
- C) SHift+YO'nalish klavishlari
- D) SHift+Delete
- E) Alt+F5

101-savol:

Paskalda dastur matnining belgilangan qismini o'chirish uchun qaysi klavishlar majmui ishlatiladi?

- A) Ctrl+Insert
- B) SHift+Insert
- C) SHift+YO'nalish klavishlari
- D)*SHift+Delete
- E) Alt+F5

102-savol:

Dastur bajarilganda *aga* ning qiymati qaysi javobda to'g'ri berilgan?

aga:='aga'; for i:=3 to 4 do begin aga:=aga+'aga'; aga:=""; end;

- A) 'agaagaaga'
- B)*'agaaga'
- C) 'aga'
- D) ""
- E) to'g'ri javob yo'q

103-savol:

Wordda, Paintda, Excelda, Paskalda saqlangan fayllarning kengaytmasi ko'rsatilgan javobni aniqlang.

- A) doc, bmp, xls, pas
- B) txt, jpg, xls, pas
- C) doc, gif, xls, pas
- D)*A va C
- E) barcha javob to'g'ri

104-savol:

Dastur bajarilganda ekranda qanday natija aks etadi?

a:='Yashnasin O'zbekiston'; b:=""; i:=0; while i<22 do begin i:=i+5;

b:=b+copy(a,i,1); end; write ('j=',b);

- A) 'YaOkn'
- B) j='YaOkn'
- C)*j='n Oeo'
- D) j:='Yashnasin O'zbekiston'
- E) to'g'ri javob yo'q

105-savol:

Dastur bajarilganda ag ning qiymati qaysi javobda to'g'ri berilgan? ag:='ag'; for i:=0 to 4 do ar:="";ag:=ag+'ag';

- A)*'agagagagag'
- B) 'ag'
- C) 'aggag'
- D) ''
- E) 'agag'

106-savol:

Paskalda o'zgaruvchilarning qaysilari tavsiflanadi?

- A) butun, haqiqiy
- B) satrli, belgili
- C) mantiqiy, jadvalli
- D) sonli, qo'zg'aluvchi nuqtali
- E)*A,B,C

107-savol:

a:=-5; b=5; c:=1; c:=a+b*c; writeln(c); dastur bajarilganda qanday son hosil bo'ladi?

- A) -25
- B) 25
- C)*0
- D) 15
- E) dasturda sintaktik xato bor

108-savol:

Quyidagi dasturda takrorlanish sonini aniqlang.

for n:=-10 to 9 do begin m:=m+1; z:=sqr(m); write (z); end;

- A) 22
- B) 19
- C) 21
- D)*20
- E) dasturda sintaktik xato bor

109-savol:

Qaysi javobda butun qiymatli o'zgaruvchi to'g'ri tavsiflangan?

- A) _sinf9:integer;
- B) 21a:integer;
- C) _a 7:integer;
- D) aar63:intejer;
- E)*to'g'ri javob yo'q

110-savol:

Dastur nimaga mo'ljallab tuzilishi lozim?

- A)*Kompyuterga
- B) Aniq ijrochiga
- C) Aniq foydalanuvchiga
- D) A va B
- E) to'g'ri javob yo'q

111-savol:

A:=5; A:=(A+SQR(4)+ SQR(2)*2); ifoda hisoblangandan so'ng A o'zgaruvchi qanday qiymatga ega bo'ladi?

- A) 10
- B) 12
- C)*15

- D) 13
- E) 16

112-savol:

Takrorlanishlar sonini toping: for I=1 to 10 do writeln('Salom! ');

- A)*dasturda sintaktik xato bor
- B) 10 marta
- C) bir marta ham takrorlanmaydi
- D) 5 marta
- E) to'g'ri javob yo'q

113-savol:

Dastur bajarilganda AA ning qiymati qaysi javobda to'g'ri berilgan? AA:=1963; If 5>AA then AA:=7 else AA:=21;

- A) 1963
- B) 7
- C)*21
- D) 35
- E) Kim biladi deysiz...

114-savol:

Qaysi javobda o'zgaruvchilarning tavsiflanishi to'g'ri yozilgan?

- A) a,b:integer;
- B) a:integer; b:integer;
- C) a:real; b:integer;
- D) a,b:real;
- E)*barcha javob to'g'ri

115-savol:

Paskal tilida to'g'ri yozilgan ifodalarni ko'rsating.

- A) $(A+P)/C^2$;
- B) $(\text{sqr}(P)+(T-\text{EXP}(1/3^{\text{LN}}(x))))$;
- C)* $\text{sqr}(P)+(T-\text{EXP}(\text{LN}(x)/3))$;
- D) $(\text{COS}(X2)/\text{PI})-D$;
- E) $(a+B):\text{SIN}(x)$;

116-savol:

ASAL: array [1..7,1..21] of char; ifodasi nimani anglatadi?

- A) ASAL sonli jadval o'zgaruvchiga 7 va 21 qiymatlarini joylashtiradi
- B)*ASAL jadval 147 ta belgidan iborat
- C) ASAL satrli jadval o'zgaruvchisini 28 ta so'zdan iborat
- D) ASAL jadval 47 ta belgidan iborat
- E) To'g'ri javob berilmagan.

117-savol:

Dastur bajarilganda ar ning qiymati qaysi javobda to'g'ri berilgan?

ar:=0; If ar>=ar then begin ar:=21; ar:=7; end else ar:=1963;

- A)*7
- B) 21
- C) 1963
- D) 128
- E) to'g'ri javob yo'q

118-savol:

Dastur bajarilganda Ar ning qiymati qaysi javobda to'g'ri berilgan? Ar:=‘a’;for i:=2 to 4 do ar:=concat(aR,‘a’);

- A)*‘aaaaaaa’
- B) ‘a’
- C) ‘aaaa’
- D) ‘aaaaa’
- E) bilmayman

119-savol:

Operator nima?

- A) arifmetik amallar bilan bog'langan o'zgarmlar,o'zgaruvchilar,funksiyalar
- B) o'z nomiga ega bo'lgan alohida dastur qism(blok)lari
- C)*dasturlash tilining biror tugallangan amalini berish uchun mo'ljallangan buyrug'i
- D) dastur ishlashi davomida qiymati o'zgarmaydigan miqdorlar
- E) dastur ishlashi davomida qiymati o'zgaradigan miqdorlar

120-savol:

Konstanta(o'zgarmlar)lar nima?

- A) arifmetik amallar bilan bog'langan o'zgarmlar,o'zgaruvchilar,funksiyalar
- B) o'z nomiga ega bo'lgan alohida dastur qism(blok)lari
- C) dasturlash tilining biror tugallangan amalini berish uchun mo'ljallangan buyrug'i
- D)*dastur ishlashi davomida qiymati o'zgarmaydigan miqdorlar
- E) dastur ishlashi davomida qiymati o'zgaradigan miqdorlar

121-savol:

Algebraik ifodalar nima?

- A)*arifmetik amallar bilan bog'langan o'zgarmlar,o'zgaruvchilar,funksiyalar
- B) o'z nomiga ega bo'lgan alohida dastur qism(blok)lari
- C) dasturlash tilining biror tugallangan amalini berish uchun mo'ljallangan buyrug'i
- D) dastur ishlashi davomida qiymati o'zgarmaydigan miqdorlar
- E) dastur ishlashi davomida qiymati o'zgaradigan miqdorlar

122-savol:

O'zgaruvchilar nima?

- A) arifmetik amallar bilan bog'langan o'zgarmlar,o'zgaruvchilar,funksiyalar
- B) o'z nomiga ega bo'lgan alohida dastur qism(blok)lari
- C) dasturlash tilining biror tugallangan amalini berish uchun mo'ljallangan buyrug'i
- D) dastur ishlashi davomida qiymati o'zgarmaydigan miqdorlar
- E)*dastur ishlashi davomida qiymati o'zgaradigan miqdorlar

123-savol:

Funksiya va proseduralar nima?

- A) arifmetik amallar bilan bog'langan o'zgarmlar,o'zgaruvchilar,funksiyalar
- B)*o'z nomiga ega bo'lgan alohida dastur qism(blok)lari
- C) dasturlash tilining biror tugallangan amalini berish uchun mo'ljallangan buyrug'i
- D) dastur ishlashi davomida qiymati o'zgarmaydigan miqdorlar
- E) dastur ishlashi davomida qiymati o'zgaradigan miqdorlar

124-savol:

Massivlar bu ...

- A)*yagona nom bilan belgilangan, bir turdagi, tartiblangan jadval ko'rinishdagi miqdorlar
- B) dasturda qatnashadigan belgili miqdorlar
- C) o'zgaruvchilarni tavsiflaydigan xizmatchi so'zlar
- D) dastur ishlashi davomida qiymati o'zgarmaydigan miqdorlar

E) to'g'ri javob yo'q

125-savol:

To'g'ri to'rtburchakli haqiqiy turdagi 8 satrli va 11 ustunli F jadval qanday tavsiflanadi?

- A) var array A[8..11] of real;
- B) var array D[8,11] of real;
- C)*var array F[1..8,1..11] of real;
- D) var array F[0..7,0..10] of char;
- E) var array B[1..8,1..11] of integer;

126-savol:

Qaysi tavsif noto'g'ri yozilganini aniqlang:

- A) var X,Y,Z:real;
- B) var A,B,C:real;
- C) var A,B,X,Y:real;
- D)*var X1;X2;X3:real;
- E) to'g'ri javob yo'q

127-savol:

$A=(\arctg 13^0+x^2)^{4+\ln x}$ ifodaning Paskal tilida to'g'ri yozilganini aniqlang:

- A) $A=((\text{ARCTAN}(13*\text{PI}/180)+\text{SQR}(X))^4+\text{LN}(X));$
- B)* $A:=\text{EXP}((4+\text{LN}(X))*\text{LN}(\text{ARCTAN}(13*\text{PI}/180)+\text{SQR}(X)));$
- C) $A:=((\text{ARCTAN}(13*3.14/180)+\text{SQR}(X))^4+\text{LOG}(X)$
- D) $A=\text{EXP}((4+\text{LN}(X))*(\text{ARCTAN}(13*\text{PI}/180)+\text{SQR}(X)));$
- E) to'g'ri javob yo'q

128-savol:

Paskalda yozilgan ifodalar orasidan noto'g'ri yozilganini toping:

- A) $\text{Sqrt}(2*a+b)/a+b;$
- B)* $\text{ABS}(\text{Sqr}(x*b^3)-x*x);$
- C) $2*(-b)+\text{Sqrt}(a+b);$
- D) $\sin((a+b)-\cos(x));$
- E) $5+\text{ABS}(\text{Sqrt}(x*x+y*y));$

129-savol:

Paskalda yozilgan $A:=\text{EXP}((4+\text{LN}(X))*\text{LN}(\text{ARCTAN}(13*\text{PI}/180)+\text{SQR}(X)))$ ifodaning algebraik ko'rinishda ifodalang:

- A) $A=(\arctg 13^0+x^2)^{4+\ln x}$
- B) $A=(\arctg 13^0+x)^{4+\ln x}$
- C) $A=(\arctg 13+x^2)^{4+\ln x}$
- D)* $A=(\arctg 13^0+x^2)^{4+\ln x}$
- E) to'g'ri javob yo'q

130-savol:

Paskalda yozilgan: a='Yashnasin'; b='O'zbekiston'; b:=a+b; write(a,a,b); dasturining natijasini aniqlang:

- A) Yashnasin O'zbekiston
- B)*Yashnasin Yashnasin Yashnasin O'zbekiston
- C) Yashnasin Yashnasin O'zbekiston
- D) Yashna Yashna O'zbekiston
- E) to'g'ri javob yo'q

131-savol:

Qaysi operatorlardan foydalanib muloqot dasturlarni tuzish mumkin?

- A) Write, WriteLn
- B) If, Then
- C)*Read, ReadLn
- D) For, To, Do
- E) to'g'ri javob yo'q

132-savol:

Parametrli takrorlash operatori qachon qo'llaniladi?

- A)*masalalarni yechishda ma'lum amallarni bir necha marta takrorlash zarur bo'lsa
- B) masalada ma'lum bir shart tekshirilsa
- C) natijani ekranga chiqarish uchun
- D) A va B
- E) to'g'ri javob yo'q

133-savol:

$Y=2x^2+19x-5$ funksiyaning qiymati x ning $[0,10]$ oraliqda 0.25 qadamda hisoblanganda takrorlanishlar soni nechta bo'ladi?

- A) 10
- B) 25
- C)*40
- D) 41
- E) 11

134-savol:

Satrlı o'zgaruvchi S ning qiymati "Informatika" bo'lsa, Delete(s,5,7) amal bajarilgach, natijani ko'rsating:

- A) Informatika
- B) Inform
- C) Informat
- D)*Info
- E) to'g'ri javob yo'q

135-savol:

Dasturda prosedura va funksiyalar qanday maqsadda qo'llaniladi?

- A) matnli faylga ma'lumotlarni yozish uchun
- B)*ko'p takrorlanadigan amallar majmuini asosiy dasturdan ajratib, alohida blok tashkil qilib foydalanishda
- C) dastur ishlashi davomida qiymati o'zgarmaydigan miqdorlar bilan ishlaganda
- D) arifmetik amallar bilan bog'langan o'zgarmaslar,o'zgaruvchilarni yozishda
- E) to'g'ri javob yo'q

136-savol:

SHart bo'yicha takrorlash operatorini ko'rsating

- A) For, To, Do
- B) If, Then
- C)*While, Repeat
- D) Write, WriteLn
- E) to'g'ri javob yo'q

137-savol:

$A:=SQRT(9)+SQR(3)*2+5*2$ arifmetik ifoda hisoblangandan so'ng A o'zgaruvchi qanday qiymatga ega bo'ladi?

- A) 25
- B)*31
- C) 27
- D) 6
- E) 56

138-savol:

Dastur lavhasidagi takrorlanishlar sonini toping: for l=-5 to 15 do begin writeln(l);

A=A+1 ; end;

- A) 10 marta
- B) 20 marta
- C) Bir marta ham takrorlanmaydi
- D)*21 marta
- E) Bir marta

139-savol:

Qaysi operator quyidagi ko'rinishga ega? For l:=N1 To N2 Do <takrorlash tanasi>

- A)*Takrorlanish
- B) Tarmoqlanish
- C) O'zlashtirish
- D) CHiziqli
- E) to'g'ri javob yo'q

140-savol:

a:=3; b:=7; d:=12; a:=d-5; b:=b+a; a:=b-a; bajarilgach a va b ni qiymati nimaga teng bo'ladi?

- A) a=35, b=20
- B) a=20, b=35
- C)*a=0, b=14
- D) a= 15, b=20
- E) a= 25, b=10

141-savol:

Paskalda yozilgan ifodalar orasidan to'g'ri berilgan javobni aniqlang.

- A) $\text{sqr}(2a)$
- B) $b*(-a)+3,14$
- C) $\sin(-3^x)$
- D) $\text{sqr}/(a+b)$
- E)* $\text{abs}(\text{sqr}(x-y)-1)$

142-savol:

Qaysi tavsif to'g'ri yozilganini aniqlang:

- A) var X,Y,Z,real;
- B) var A:B:C:real;
- C)*var A,B,X,Y:real;
- D) var X1;X2;X3;real;
- E) to'g'ri javob yo'q

143-savol:

A=($\sin 45^\circ + 1/x^2$)^{5+cosx} ifodaning Paskal tilida to'g'ri yozilganini aniqlang:

- A) $A=((\text{ARCTAN}(13*\text{PI}/180)+\text{SQR}(X))^4+\text{LN}(X));$
- B)* $A:=\text{EXP}((5+\text{COS}(X))*\text{LN}(\text{SIN}(45*\text{PI}/180)+1/\text{SQR}(X)));$
- C) $A:=((\text{ARCTAN}(13*3.14/180)+\text{SQR}(X))^4+\text{LOG}(X))$

- D) $A = \text{EXP}((4 + \text{LN}(X)) * (\text{ARCTAN}(13 * \text{PI}/180) + \text{SQR}(X)))$;
E) to'g'ri javob yo'q

144-savol:

Paskalda yozilgan ifodalar orasidan noto'g'ri yozilganini toping:

- A) $\text{ABS}((2 * a + b) / a) + 1 / b$;
B) $\sin((a + b) - \cos(x))$;
C) $2 * (-b) + \text{Sqrt}(a + b)$;
D) $\text{Sqrt}(\text{ABS}(x * b^3) - x * x)$;
E) $\text{Sqr}(x) + \text{ABS}(x * x + y * y * y)$;

145-savol:

Paskalda yozilgan $A = \text{EXP}((7 + \text{LN}(X)) * \text{LN}(\text{COS}(66 * \text{PI}/180) - \text{SQR}(X)))$ ifodaning algebraik ko'rinishda ifodalang:

- A) $A = (\sin 66^0 - x^2)^{7 + \ln x}$
B) $A = (\sin 66^0 - x)^{7 + \ln x}$
C) $A = (\sin 66^0 - x^2)^{7 + \ln x}$
D) $A = (\sin 66 - x^2)^{7 + \ln x}$
E) to'g'ri javob yo'q

146-savol:

Parametrlil takrorlash operatorini ko'rsating

- A) For, To, Do
B) If, Then
C) While, Repeat
D) Write, WriteLn
E) to'g'ri javob yo'q

147-savol:

a:=-8; b=-1; c:=4; c:=a*b/c; writeln(c); dastur bajarilganda qanday son hosil bo'ladi?

- A) -2
B) *2
C) 4
D) 1
E) dasturda sintaktik xato bor

148-savol:

Quyidagi dasturda takrorlanish sonini aniqlang.

for m:=-7 to 15 do begin m:=m+1; z:=m; write (z); end;

- A) 22
B) 19
C) *23
D) 24
E) dasturda sintaktik xato bor

149-savol:

Qaysi javobda butun qiymatli o'zgaruvchi to'g'ri tavsiflangan?

- A) _sinf9:integer;
B) 21a:integer;
C) _a 7:integer;
D) *K:intejer;
E) to'g'ri javob yo'q

150-savol:

Write, WriteLn operatorlari qachon qo'llaniladi?

- A) masalalarni yechishda ma'lum amallarni bir necha marta takrorlash zarur bo'lsa
- B) masalada ma'lum bir shart tekshirilsa
- C)*natijani ekranga chiqarish uchun
- D) A va B
- E) to'g'ri javob yo'q

151-savol:

Haqiqiy turdagi 5 satrli va 15 ustunli B massiv qanday tavsiflanadi?

- A) var array A[8..11] of real;
- B) var array D[8,11] of real;
- C) var array B[0..5,0..15] of integer;
- D) var array F[0..7,0..10] of char;
- E)*var array B[1..5,1..15] of real;

152-savol:

Qaysi takrorlash operatorida shart takrorlanish boshida tekshiriladi?

- A) For, To, Do
- B)*While
- C) Repeat
- D) If, Then, Else
- E) to'g'ri javob yo'q

153-savol:

Qaysi takrorlash operatorida shart takrorlanish oxirida tekshiriladi?

- A) For, To, Do
- B) While
- C)*Repeat
- D) If, Then, Else
- E) to'g'ri javob yo'q

154-savol:

Quyidagi operatorlarning yozilishida xatolik yo'l qo'yilganlarini ko'rsating:

- A) If X>0.5 Then A:=Sqr(X+2)/4;
- B)*If ; X>0.5;Then A=Sqr(X+2)/4;
- C) If X=>0.5 Then A:=Sqr(X+2)/4;
- D) If X<=0.5 Then A:=Sqr(X-2)/2;
- E) to'g'ri javob yo'q

155-savol:

Quyidagi operatorlarning to'g'ri yozilganini ko'rsating:

- A) If Y>0,3 Then A:=Sqr(Y+3)/4;
- B) If Y>0.3;Then A=Sqr(Y+2)/2;
- C)*If Y=>0.3 Then A:=Sqr(Y+4)/2;
- D) If Y<=0.3 Then A:=Sqr(Y-2)/2;
- E) to'g'ri javob yo'q

156-savol:

Qaysi javobda o'zgaruvchilarning tavsiflanishi to'g'ri yozilgan?

- A) a:b:integer;
- B) a;integer: b;integer;

- C) *a:real; b:integer;
- D) a:b:real;
- E) barcha javob to'g'ri

157-savol:

Qaysi operatorlardan foydalanib siklik dasturlarni tuzish mumkin?

- A) Write, WriteLn
- B) If, Then
- C) Read, ReadLn
- D) *For, To, Do
- E) to'g'ri javob yo'q

158-savol:

Takrorlanishlar sonini toping: for l=-11 to 10 do writeln(l);

- A) dasturda sintaktik xato bor
- B) 21 marta
- C) 23
- D) *22 marta
- E) to'g'ri javob yo'q

159-savol:

A:=5; A:=(A+SQR(4)- SQRT(2+7)*2); ifoda hisoblangandan so'ng A o'zgaruvchi qanday qiymatga ega bo'ladi?

- A) 10
- B) 12
- C) *15
- D) 13
- E) 16

160-savol:

(sqr(4+abs(-2))-sqrt(7+sqr(3)))/2 ifodaning natijasi qanday?

- A) 3
- B) 19
- C) 15
- D) *16
- E) 18

161-savol:

x:=2; y:=4; z:=12; x:=y-2; y:=y+sqr(x); x:=z-x; bajarilgach x va y ni qiymati nimaga teng bo'ladi?

- A) x=8, y=10
- B) *x=10, y=8
- C) x=0, y=14
- D) x= 15, y=20
- E) x= 20, y=10

162-savol:

A:=5; A:=(A+SQR(4)- SQRT(2+7)*2); ifodani hisoblashda qaysi turdagi dasturlardan foydalanamiz?

- A) tarmoqlanuvchi
- B) *chiziqli
- C) takrorlanuvchi
- D) A va B
- E) barcha turdagi dasturlardan

163-savol:

Massiv elementining tartib raqami ... deb ataladi.

- A) argument
- B) yacheyka
- C)*indeks
- D) satr
- E) ustun

164-savol:

Quyidagi sikl operatorining to'g'ri yozilganini ko'rsating:

- A) For I=N1; To (Downto) N2; Do M;
- B) For I=N1 To (Downto) N2 Do M;
- C)*For I:=N1 To (Downto) N2 Do M;
- D) For : I=N1 To (Downto) N2 Do M;
- E) to'g'ri javob yo'q

165-savol:

Biror masalaning natijasini kompyuterda olish uchun uning algoritmi qaysi shaklda ifodalanishi kerak ?

- A) algoritm so'zlar yordamida ifodalanishi
- B) algoritm formulalar yordamida ifodalanishi
- C) algoritm grafik shaklda ifodalanishi
- D)*algoritm dastur shaklida ifodalanishi
- E) algoritm jadval yordamida ifodalanishi

166-savol:

Paskal tilida takrorlash(sikl) operatorlarining necha xil ko'rinishi mavjud?

- A) 1
- B) 4
- C) 2
- D)*3
- E) to'g'ri javob yo'q

167-savol:

Paskal tilida dastur boshlanishi qaysi operator orqali ifodalanadi?

- A) Var
- B)*Begin
- C) Program
- D) End
- E) Label

168-savol:

Paskal tilida dasturda qatnashgan o'zgaruvchilarni tavsiflash uchun qaysi operatoridan foydalaniladi?

- A)*Var
- B) Begin
- C) Program
- D) End
- E) Label

169-savol:

Paskal tilida dastur oxiri qaysi operator orqali ifodalanadi?

- A) Var

- B) Begin
- C) Program
- D)*End
- E) Label

170-savol:

Paskal tilidagi dasturda qatnashgan nishon(belgi)lar qaysi operator orqali ifodalanadi?

- A) Var
- B) Begin
- C) Program
- D) End
- E)*Label

171-savol:

Paskal tilida dasturga sarlavha qo'yish uchun qaysi operatorndan foydalaniladi?

- A) Var
- B) Begin
- C)*Program
- D) End
- E) Label

172-savol:

1 dan 100 gacha bo'lgan sonlar ichidan toq sonlarni ajratib olish uchun qaysi dastur turidan foydalanamiz?

- A) chiziqli
- B)*takrorlanuvchi
- C) tarmoqlanuvchi
- D) barcha dastur turlaridan
- E) to'g'ri javob yo'q

173-savol:

Ikki o'lchovli(to'g'ri to'rtburchakli) massivning tashkil etuvchilari:

- A) argument
- B) satr
- C) ustun
- D) indeks
- E)*V va C

174-savol:

Massivda indeks nima uchun zarur?

- A) massiv elementining qiymatini bilish uchun
- B) massiv elementining miqdorini bilish uchun
- C) massiv elementining ishorasini bilish uchun
- D)*massiv elementining adresini bilish uchun
- E) to'g'ri javob yo'q

175-savol:

$Y=2x^2+19x-5$ funksiyaning qiymatini x ning $[0,10]$ oraliqda 0.25 qadamda hisoblash uchun qaysi dastur turidan foydalanamiz?

- A) takrorlanuvchi
- B) barcha dastur turlaridan
- C) tarmoqlanuvchi
- D) chiziqli

E)*A va C

176-savol:

Dasturda qatnashadigan haqiqiy sonli o'zgaruvchilar qanday tavsiflanadi:

- A) var X,Y,Z:integer;
- B) var A:B:C:real;
- C)*var A,B,X,Y:real;
- D) var X1,X2,X3:char;
- E) to'g'ri javob yo'q

177-savol:

Qaysi tavsif to'g'ri yozilganini aniqlang:

- A) var X,Y,Z,integer;
- B)*var ch:boolean;
- C) var:A,B,X,Y:real;
- D) var X1;X2;X3:real;
- E) to'g'ri javob yo'q

178-savol:

Dasturda qatnashadigan butun sonli o'zgaruvchilar qanday tavsiflanadi:

- A)*var X,Y,Z:integer;
- B) var A:B:C:real;
- C) var A,B,X,Y:real;
- D) var X1,X2,X3:char;
- E) to'g'ri javob yo'q

179-savol:

Blok-sxemalar nima maqsadda tuziladi?

- A) masalaning natijasini olish uchun
- B)*har bir ko'rsatmaning bajarilish tartibini aniq ko'rish uchun
- C) noma'lumlarni kiritish uchun
- D) hisoblashni engillashtirish uchun
- E) to'g'ri javob yo'q

180-savol:

Paskal dasturida tgx funksiyasi qanday ifodalanadi?

- A) TAN(X)
- B) COS(X)/SIN(X)
- C) 1/SIN(X)
- D)*SIN(X)/COS(X)
- E) to'g'ri javob yo'q

181-savol:

Paskal dasturida ctgx funksiyasi qanday ifodalanadi?

- A) TAN(x)
- B)*COS(x)/SIN(x)
- C) 1/SIN(x)
- D) SIN(x)/COS(x)
- E) to'g'ri javob yo'q

182-savol:

Paskal dasturida arcsinx funksiyasi qanday ifodalanadi?

- A)*ARCTAN(Sqrt(1-Sqr(x)))/x
- B) ARCTAN(x/Sqrt(1-Sqr(x)))

- C) $1/\sin(x)$
- D) $\arcsin(x)$
- E) to'g'ri javob yo'q

183-savol:

Paskal dasturida $\arccos x$ funksiyasi qanday ifodalanadi?

- A) $\arctan(\sqrt{1-x^2})/x$
- B) $\arccos(x)$
- C) $1/\cos(x)$
- D) $\arctan(x/\sqrt{1-x^2})$
- E) to'g'ri javob yo'q

184-savol:

Paskal dasturida $\arctg x$ funksiyasi qanday ifodalanadi?

- A) $1/\arctan(x)$
- B) $\arccos(x)/\arcsin(x)$
- C) $1/\cos(x)$
- D) $\arctan(x/\sqrt{1-x^2})$
- E) to'g'ri javob yo'q

185-savol:

While operatori qatnashgan takrorlanuvchi misollarda shart qachon tekshiriladi?

- A) takrorlanish tanasini bajarishdan oldin
- B) takrorlanish tanasi bajariigandan keyin
- C) takrorlanish tanasini bajarish davomida
- D) umuman tekshirilmaydi
- E) to'g'ri javob yo'q

186-savol:

Repeat operatori qatnashgan takrorlanuvchi misollarda shart qachon tekshiriladi?

- A) takrorlanish tanasini bajarishdan oldin
- B) takrorlanish tanasi bajariigandan keyin
- C) takrorlanish tanasini bajarish davomida
- D) umuman tekshirilmaydi
- E) to'g'ri javob yo'q

187-savol:

Ikki o'lchovli(to'g'ri to'rtburchakli) massivni hisoblashda nechta sikl ochiladi :

- A) 1
- B) 3
- C) 2
- D) ochilmaydi
- E) V va C

188-savol:

To'g'ri to'rtburchakli belgili turdagi 5 satrli va 5 ustunli A jadval qanday tavsiflanadi?

- A) `var array A[5..5] of real;`
- B) `var array D[5,5] of integer;`
- C) `var array A[0..5,0..5] of char;`
- D) `*var array A[1..5,1..5] of char;`
- E) `var array B[1..5,1..5] of integer;`

189-savol:

Qaysi operatorlardan foydalanib tarmoqlanuvchi dasturlarni tuzish mumkin?

- A) Write, WriteLn
- B)*If, Then
- C) Read, ReadLn
- D) For, To, Do
- E) to'g'ri javob yo'q

190-savol:

Write, WriteLn operatorlari qachon qo'llaniladi?

- A) masalalarni yechishda ma'lum amallarni bir necha marta takrorlash zarur bo'lsa
- B) masalada ma'lum bir shart tekshirilsa
- C)*natijani ekranga chiqarish uchun
- D) A va B
- E) to'g'ri javob yo'q

191-savol:

Qaysi operator quyidagi ko'rinishga ega? “ := “

- A) Takrorlanish
- B) Tarmoqlanish
- C)*O'zlashtirish
- D) CHiziqli
- E) to'g'ri javob yo'q

192-savol:

Berilgan a, b, c sonlarining ichidan eng kattasini topish uchun qaysi dastur turidan foydalanamiz?

- A) takrorlanuvchi
- B) barcha dastur turlaridan
- C)*tarmoqlanuvchi
- D) chiziqli
- E) to'g'ri javob yo'q

193-savol:

Algoritmning tasvirlash usullari nechta?

- A) 3
- B)*5
- C) 4
- D) 2
- E) 6

194-savol:

Ko'rsatilgan misolda nechta o'zgaruvchi miqdor bor ? A; 12; -3.4; "Toshkent"

- A)*1ta
- B) 2ta
- C) 3ta
- D) 4ta
- E) to'g'ri javob yo'q

195-savol:

Nuqtalar o'rniga to'g'ri javobni qo'ying: Algoritmning grafik shaklda ifodalanishi ... deyiladi.

- A) Dastur
- B) Model

- C)*Blok-sxema
- D) Operator
- E) to'g'ri javob yo'q

196-savol:

Qo'zg'aluvchi nuqtali o'zgarmas sonni odatda qanday ataymiz?

- A) o'nli kasrlar
- B)*eksponensial sonlar
- C) tub sonlar
- D) mantissa
- E) tartib

197-savol:

Paskalda dastur qaysi qismlardan tashkil topadi?

- A)*tavsiflash qismi, asosiy qism
- B) takrorlanuvchi qism
- C) shartni tekshiruvchi qism
- D) noma'lumlarni kiritish qismi
- E) to'g'ri javob yo'q

198-savol:

Dastur tuzish davomida Paskal alifbosining . . . dan foydalanish mumkin.

- A) lotin harflari, arab raqamlari
- B) arifmetik amal belgilari
- C) munosabat belgilari, maxsus belgilar
- D) mantiqiy amallar
- E)*barcha javoblar to'g'ri

199-savol:

Dasturdagi har bir ko'rsatma yoki buyruq qaysi belgi bilan yakunlanadi?

- A) " . "
- B) " , "
- C)*" : "
- D) " : "
- E) " = "

200-savol:

Dasturning turli joyidan murojaat qilinishi natijasida ko'p marotaba bajarilishi mumkin bo'lgan operatorlar to'plami . . . deyiladi.

- A) asosiy dastur
- B)*prosedura(qism dastur)
- C) sikl
- D) tavsiflash qismi
- E) to'g'ri javob yo'q

ASOSIY ATAMALAR IZOHI

Asosiy plata - yaxlit asosga yig'ilgan elektron sxemalar; unda protsessor, tezkor xotira va boshqa sistema elementlari joylashadi.

Belgilangan qism - Paintning ixtiyoriy yoki to'rtburchak sohani belgilash uskunasi yordamida rasmning ajratilgan qismi; ajratilgan qism atrofida uzuq (shtrix) chiziqli to'g'ri to'rtburchak hosil bo'ladi.

Bufer - olingan nusxa joylashadigan kompyuter xotirasining maxsus qismi.

CD-ROM - kompakt disklardagi ma'lumotlarni o'qish qurilmasi.

Dastur - ma'lum bir vazifani bajarish uchun kompyuterga beriladigan buyruqlarning tartibli ketma-ketligi.

Dasturni yopish - dasturda ishni yakunlash.

Delete - o'chirish buyrug'i yoki tugmasi.

Disket - magnit disklarning egiluvchan turi, ular bir kompyuterdan boshqasiga ma'lumotlarni ko'chirish uchun ishlatiladi.

Diskyuritgich - disketlarga ma'lumot yozish va undagi ma'lumotni o'qish qurilmasi.

Exit - dasturdan chiqish buyrug'i yoki tugmasi.

Fayl - tashqi xotirada biror nom bilan saqlab qo'yilgan har qanday ma'lumot.

Fayl belgisi - fayl nomi va bu fayl hosil qilingan dasturga mos belgi ko'rsatilgan piktogramma.

Faylni ochish - faylni ishga tushirish.

Foydalanuvchi – kompyuter dasturlaridan foydalanuvchi inson.

Hardware - kompyuter qurilmalari; qattiq qism deb ham ataladi.

Informatika - kompyuter texnikasini qo'llashga asoslanib inson faoliyatining turli sohalarida axborotlarni izlash, to'plash, saqlash, qayta ishlash va undan foydalanish masalalari bilan shug'ullanuvchi fan.

Interfeys - dasturning foydalanuvchi ishlashiga qulaylik beruvchi muloqot oynasi.

Ish maydoni - ish stolining piktogrammalardan holi qismi.

Ishchi maydoni - ishlanayotgan dasturning foydalanuvchi amallar bajarishiga ajratilgan qismi.

Klaviatura - ustiga harf, son va boshqa belgilar yozilgan klavishlar majmui; uning yordamida kompyuterga turli ma'lumot va buyruqlar kiritiladi, ya'ni kompyuter bilan muloqot amalga osbiriladi.

Kompakt disk - optik yozish imkoniyatli magnit disklarga nisbatan bir necha yuz marta katta hajmdagi ma'lumotlarni saqlovchi plastik disk.

Kompyuter - (inglizcha hisoblovchi inson ma'nosini anglatadi) turli hajmdagi, har xil ko'rinishdagi axborotlarni tezlik bilan ishlab berishni ta'minlovchi avtomatik qurilma.

Kontekst-menyu - sichqonchanning o'ng tugmasi yordamida ochiladigan yordamchi amallar ro'yxati.

Magnit disklar - kompyuterlarning xotira qurilmalarida ishlatiluvchi va bir o'qda parallel joylashgan dumaloq plastina yoki plastinalar shaklida tashkil etilgan ma'lumotlar tashuvchisi; magnit disklarning qattiq va egiluvchan turlari bor.

Masalalar paneli - Windowsdagi ish stolining Pusk tugmasi, tezkor ishga tushirish paneli, ishga tushirilgan dasturlarga mos sarlavha va boshqa narsalar aks etgan qism.

Mening hujjatlarim papkasi - foydalanuvchining ma'lumotlari saqlanadigan papka; ish stolida papka belgisi aks etib turadi.

Menyu - dastur bajarishi mumkin bo'lgan imkoniyatlarning guruhlariga ajratilgan ro'yxati (satri); odatda menyu satri oynaning yuqori qismida joylashadi.

Monitor - televizor ekraniga o'xshash vazifani bajaruvchi qurilma bo'lib, kompyuterda ro'y berayotgan jarayonlarning ekranda aks ettirilishini ta'minlaydi (ya'ni chizilayotgan rasm, yozilayotgan harflar, ko'rilayotgan film unda namoyon bo'lib boradi); u ba'zan display deb ham ataladi.

Operatsion sistema - kompyuter ishga tushirilganda ishga tushib, kompyuter qurilmalari va dasturlarning mutanosib ishlashini ta'minlovchi va insonni kompyuterda ishlashini osonlashtiruvchi dastur; masalan, DOS, MS DOS, LINUX, UNIX, WINDOWS 98, WINDOWS XP.

Palitra - turli ranglarni tanlash uchun ishlatiladigan ranglar majmui.

Papka - (katalog) tashqi xotiraning guruhlarga ajratilgan fayllar haqidagi ma'lumotlarni saqlovchi qismi.

Piksel - Paintda chizilgan har qanday shakl yoki rasm piksellarning (nuqtalarning) to'plamidan iborat.

Piktogramma - biror obyektga (fayl, dastur va boshqalarni) mos qo'yilgan monitorda joylashgan kichik tasvir, rasm.

Power tugmachasi - sistema bloki yoki monitorda joylashgan (rasimli) tugmacha; u bosilgach qurilmalar elektr ta'minotiga ulanadi.

Printer - kompyuterda tayyorlangan rasmlar va matnlar (hikoya, referat va boshqalar)ni qog'ozga chop etish qurilmasi.

Probel - bo'sh joy qoldirish klavishi.

Protessor - elektron sxema; u kompyutering barcha qurilmalari ishini boshqaradi.

Pusk tugmasi - Windowsda ish boshlash bilan bog'liq bo'lgan va barcha imkoniyatlar mujassamlangan Pusk (Пуск) menyusi hosil bo'ladi.

Saqlash - kerakli ma'lumotlarni keyinchalik foydalanish uchun tashqi xotirada fayl ko'rinishida joylashtirish.

Sarlavha satri - muloqot oynasining ishga tushirilgan dasturining nomi, ishlanayotgan faylning nomi aks etib turadigan satri.

Savatcha - o'chirilgan ma'lumotlarni vaqtincha saqlab turish uchun xizmat qiluvchi katalog.

Sichqoncha - kompyuterni qulay usulda boshqarish, ba'zi ishlarni osongina bajarish uchun xizmat qiluvchi qurilma.

Sistema bloki - himoya g'ilofiga o'ralgan elektron sxemalar va qurilmalar majmui.

Software - kompyuter dasturlari; yumshoq qism deb ham ataladi; buning asosiy sababi shundaki, ularni osongina o'chirish yoki boshqasiga almashtirish imkoniyati bor.

Tahrir - faylga o'zgartirishlar kiritish, masalan: o'chirish, qo'shimcha kiritish.

Tashqi xotira - vinchester, kompakt disk va disketlar; ulardagi ma'lumotlar kompyuter elektr manbasidan uzilgan holda ham saqlanib qoladi.

Tovush chiqarish qurilmalari - kino, klip, qo'shiq, musiqalardagi tovushlarni karnay (kolonka) va quloqchin (naushnik) kabi qurilmalar orqali eshitish mumkin.

Uskunalar paneli - dastur menyularidagi amallarning pikto grammalari aks etgan satr yoki satrlar.

Vinchester - magnit disklarning qattiq turi, u sistema blokida joylashtiriladi; vinchesterlarda disketlarga nisbatan bir necha ming marta ko'p ma'lumot saqlash mumkin.

Piktogramma - biror obyektga (fayl, dastur va boshqalarni) mos qo'yilgan monitorda joylashgan kichik tasvir, rasm.

Power tugmachasi - sistema bloki yoki monitorda joylashgan (rasimli) tugmacha; u bosilgach qurilmalar elektr ta'minotiga ulanadi.

Printer - kompyuterda tayyorlangan rasmlar va matnlar (hikoya, referat va boshqalar)ni qog'ozga chop etish qurilmasi.

Probel - bo'sh joy qoldirish klavishi.

Protsessor - elektron sxema; u kompyutering barcha qurilmalari ishini boshqaradi.

Pusk tugmasi - Windowsda ish boshlash bilan bog'liq bo'lgan va barcha imkoniyatlar mujassamlangan Pusk (Пуск) menyusi hosil bo'ladi

Saqlash - kerakli ma'lumotlarni keyinchalik foydalanish uchun tashqi xotirada fayl ko'rinishida joylashtirish.

Sarlavha satri - muloqot oynasining ishga tushirilgan dasturining nomi, ishlanayotgan faylning nomi aks etib turadigan satri.

Savatcha - o'chirilgan ma'lumotlarni vaqtincha saqlab turish uchun xizmat qiluvchi katalog.

Sichqoncha - kompyuterni qulay usulda boshqarish, ba'zi ishlarni osongina bajarish uchun xizmat qiluvchi qurilma.

Sistema bloki - himoya g'ilofiga o'ralgan elektron sxemalar va qurilmalar majmui.

Software - kompyuter dasturlari; yumshoq qism deb ham ataladi; buning asosiy sababi shundaki, ularni osongina o'chirish yoki boshqasiga almashtirish imkoniyati bor.

Tahrir - faylga o'zgartirishlar kiritish, masalan: o'chirish, qo'shimcha kiritish.

Tashqi xotira - vinchester, kompakt disk va disketlar; ulardagi ma'lumotlar kompyuter elektr manbasidan uzilgan holda ham saqlanib qoladi.

Tovush chiqarish qurilmalari - kino, klip, qo'shiq, musiqalardagi tovushlarni karnay (kolonka) va quloqchin (naushnik) kabi qurilmalar orqali eshitish mumkin.

Uskunalar paneli - dastur menyularidagi amallarning piktogrammalari aks etgan satr yoki satrlar.

Windows - inglizcha so'z bo'lib, derazalar, oynalar degan ma'noni anglatadi; operatsion sistemaning nomi.

Windowsning ish stoli - (ruscha: *рабочий стол*) WINDOWS operatsion sistemasi ishga tushganda monitorda aks etadigan ko'rinish.

Yorliq - burchagida strelka belgisi bor rasm (piktogramma); har bir yorliq biror fayl yoki papkaga mos keladi va ular yordamida kerakli papka yoki fayl osongina ochiladi.

